

Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

STRATEGAETH RHEOLI PERYGL LLIFOGYDD LLEOL

Crynodeb An-dechnegol

Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

STRATEGAETH RHEOLI PERYGL LLIFOGYDD LLEOL

Crynodeb An-dechnegol

MATH O DDOGFEN (FERSIWN) CYHOEDDUS

PROSIECT NA. 70113899

DYDDIAD: RHAGFYR 2023

Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

STRATEGAETH RHEOLI PERYGL LLIFOGYDD LLEOL

Crynodeb An-dechnegol

WSP

1 Capital Quarter
Tyndall Street
Cardiff
CF10 4BZ

Ffôn: +44 2920 769 200

WSP.com

RHEOLI ANSAWDD

Mater/diwygiad	Rhifyn cyntaf	Diwygiad 1	Diwygiad 2	Diwygiad 3
Sylwadau	Rownd Derfynol ar gyfer Ymgynghori			
Dyddiad	Rhagfyr 2023			
Paratowyd gan	Keri Sheppherd Jasmine Humphrey			
Llofnod				
Gwirio gan	Rachel Drabble			
Llofnod				
Awdurdodwyd gan	Katie Dean			
Llofnod				
Rhif y prosiect	701138899			
Rhif yr adroddiad	001			

CYNNWYS

1	CYFLWYNIAD	7
1.1	TROSOLWG	7
1.2	STRATEGAETH RHEOLI RISG LLIFOGYDD LLEOL	7
2	METHODOLEG	9
2.1	BETH YW'R MÔR?	9
2.2	METHODOLEG SEA	9
2.3	NODI MATERION CYNALIADWYEDD, CYFLEOEDD A FFRAMWAITH Y MÔR	9
3	CANFYDDIADAU ASESU SEA	11
3.1	ASESU MESURAU	11
3.2	ASESU DEWISIADAU AMGEN RHESYMOL	12
4	EFFEITHIAU CRONNUS	13
4.2	EFFEITHIAU O FEWN Y PROSIECT	13
4.3	EFFEITHIAU RHYNG-BROSIECT	13
5	MESURAU GWELLA, LLINIARU A MONITRO	14
5.1	MESURAU LLINIARU A GWELLA	14
5.2	MESURAU MONITRO	16
6	Y CAMAU NESAF	18

TABLAU

Tabl 3-1 – Crynodeb o Effeithiau Sylweddol – Asesu Mesurau

11

Tabl 3-2 – Crynodeb o Effeithiau Sylweddol – Asesiad o Ddewisiadau Rhesymol **Error!**
Bookmark not defined.

Tabl 5-1 – Mesurau Lliniaru a Gwella Arfaethedig 14

Tabl 5-2 - Mesurau Monitro Arfaethedig 16

FFIGURAU

Ni ddaethpwyd o hyd i unrhyw dabl o gofnodion ffigyrau.

ATODIADAU

Ni ddaethpwyd o hyd i unrhyw dabl o gofnodion cynnwys.

1 CYFLWYNIAD

1.1 TROSOLWG

- 1.1.1. Mae Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful (y cyfeirir ati yma fel MTCB) wrthi'n paratoi Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Lleol newydd (y cyfeirir ati yma fel LFRMS) ar gyfer y fwrdeistref sirol.
- 1.1.2. Bydd yn nodi sut mae'r cyngor yn bwriadu rheoli llifogydd ar draws ardal yr Awdurdod Lleol, gan fod yn gyson â'r amcanion, y mesurau a'r polisiau a'r ddeddfwriaeth gysylltiedig a nodir yn y Strategaeth Genedlaethol.
- 1.1.3. Fel rhan o'r broses hon penodwyd WSP UK Ltd ("WSP") i gynnal Asesiad Amgylcheddol Strategol (SEA) i gefnogi'r LFRMS.

1.2 STRATEGAETH RHEOLI RISG LLIFOGYDD LLEOL

- 1.2.1. Mae'r LFRMS hwn yn canolbwyntio ar ffynonellau lleol perygl llifogydd (dŵr ffo dŵr, dŵr daear a chysiau dŵr cyffredin), yn ogystal ag ystyried ffynonellau eraill o berygl llifogydd (gan gynnwys y môr, cysiau dŵr mwy a charthffosydd) ac Awdurdodau Rheoli Risg cysylltiedig (RMA).
- 1.2.2. Mae MTCB wedi bod yn destun nifer o ddigwyddiadau llifogydd eang yn ystod y 50 mlynedd diwethaf. Amcangyfrifir ar hyn o bryd bod mwy na 2,500 eiddo mewn perygl mawr o lifogydd o ddŵr wyneb ar draws y fwrdeistref sirol.
- 1.2.3. Mae'r LFRMS yn nodi'r amcanion, y mesurau a'r camau o leihau perygl llifogydd. Mae pum amcan cyffredinol yr LFRMS fel a ganlyn:
 - Amcan 1 – Gwellu ein dealltwriaeth a'n cyfathrebu risg;
 - Amcan 2 – Parodrwydd ac adeiladu gwytnwch;
 - Amcan 3 – Blaenoriaethu buddsoddiad i'r cymunedau sydd fwyaf mewn perygl;
 - Amcan 4 - Atal mwy o bobl rhag dod i gysylltiad â risg; a
 - Amcan 5 – Darparu ymateb effeithiol a pharhaus i ddigwyddiadau llifogydd.
- 1.2.4. Mae'r LFRMS yn bwriadu cyflawni'r amcanion hyn uchod trwy ddefnyddio nifer o fesurau a amlinellir isod:
 - Cynllunio ac addasu datblygiad;
 - Rhagweld, rhybuddio a hysbysu;
 - Astudiaethau, asesiadau a chynlluniau;
 - Allgymorth, ymwybyddiaeth ac ymgysylltu;
 - Parodrwydd ac ymateb;
 - Rheolaeth tir ac amgylcheddol; a
 - Rheoli a chynnal a chadw asedau.
- 1.2.5. Mae'r LFRMS yn ceisio adeiladu ar adborth o ymgynghoriadau cyhoeddus ac ymateb i'r lluo o syniadau a materion allweddol a nodwyd gan gymunedau lleol, a rhanddeiliaid sydd wedi cyfrannu at y broses o lunio'r cynllun hyd yn hyn. Mae'n nodi gweledigaeth a rennir ar gyfer dyfodol y fwrdeistref sirol ac yn cynnwys y strategaeth arfaethedig a'r polisiau cynllunio a fydd yn helpu i arwain a rheoli datblygiad yn yr ardal.

- 1.2.6. Gellir dod o hyd i ragor o fanylion am yr amcanion, y mesurau a'r camau gweithredu yn **Adran 2** y prif **Adroddiad SEA**.

2 METHODOLEG

2.1 BETH YW'R SEA?

- 2.1.1. Mae Asesiad Amgylcheddol Strategol (SEA) yn broses orfodol a ddefnyddir wrth baratoi cynlluniau a rhaglenni. Ei rôl yw hyrwyddo datblygu cynaliadwy trwy asesu effeithiau amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd, yn ogystal â lliniaru unrhyw effeithiau andwyol posibl y gallai'r cynllun eu cael fel arall. Gwneir y broses hon yn unol â Rheoliadau SEA.

2.2 METHODOLEG SEA

- 2.2.1. Mae gan y broses SEA yn Lloegr bum cam penodol sy'n cynnwys:

- **Cam A:** Cynhyrchu adroddiad cwmpasu sy'n gosod cyd-destun y LFRMS drafft, a nodwyd polisïau, cynlluniau a rhaglenni perthnasol eraill, gwybodaeth sylfaenol ac amcanion cynaliadwyedd. Gwnaed hyn ym mis Hydref 2023;
- **Cam B (y cam hwn):** Asesu polisïau drafft a phlismyn amgen a safleoedd strategol ac amgen a pharatoi Adroddiad SEA. Yna ymgynghorir ar yr adroddiad ochr yn ochr â'r LFRMS drafft (y cyfeirir ato hefyd fel ymgynghoriad Rheoliad 18);
- **Cam C:** Asesu polisïau a ffefrir a pharatoi'r Adroddiad Amgylcheddol;
- **Cam D:** Ymgynghoriad ar y cynllun neu'r rhaglen ddrafft a'r Adroddiad Amgylcheddol; a
- **Cam E:** Monitro effeithiau sylweddol y cynllun ar yr amgylchedd.

- 2.2.2. Mae Cam B (y cam hwn) yn cynnwys asesu'r Cynllun LFRMS drafft, yn erbyn amcanion y Fframwaith Arfarnu SEA a nodwyd yn yr Adroddiad Cwmpasu. Bydd hyn yn helpu i ddatblygu'r LFRMS drafft a'i amcanion a'i fesurau.

- 2.2.3. Yn unol â rheoliadau SEA, mae angen i'r SEA hefyd ystyried a chymharu pob dewis rhesymol arall wrth i'r LFRMS esblygu a'u hasesu yn erbyn nodweddion amgylcheddol, economaidd a chymdeithasol gwaelodlin y fwrdeistref sirol.

- 2.2.4. Gan nad oes unrhyw fesurau amgen arfaethedig, mae'r SEA wedi ystyried ymyriadau blaenorol y cynllun fel dewisiadau rhesymol amgen.

- 2.2.5. Felly, mae'r Adroddiad Amgylcheddol hwn wedi ymdrin ag asesu'r canlynol:

- Asesiad cydnawsedd o'r amcanion;
- Mesurau arfaethedig; a
- Mesurau amgen.

2.3 NODI MATERION CYNALIADWYEDD, CYFLEOEDD A FFRAMWAITH Y SEA

- 2.3.1. Cynhyrchwyd Adroddiad Cwmpasu, i gefnogi'r LFRMS sy'n dod i'r amlwg, gan WSP ym mis Hydref 2023, a gychwynnodd y broses SEA. Adolygodd yr adroddiad hwn ddeddfwriaeth, cynlluniau a rhaglenni sylfaenol perthnasol, nodi gwybodaeth sylfaenol yn ogystal â materion a chyfleoedd allweddol ar gyfer y Cynllun Lleol a nododd fframwaith asesu.

- 2.3.2. Ymgynghorwyd â'r adroddiad hwn gyda'r Ymgynghoreion Statudol (Cyfoeth Naturiol Cymru a Cadw) yn ogystal â Llywodraeth Cymru ac mae manylion am eu sylwadau ymgynghori i'w gweld yn

Atodiad C. Mae'r wybodaeth sylfaenol a ddefnyddir yn Adroddiad Cwmpasu SEA wedi'i nodi yn **Atodiad B**.

2.3.3. Yn dilyn y canfyddiadau a nodwyd wrth sgorio, cynhyrchwyd Fframwaith Arfarnu SEA, a ddefnyddiwyd i lywio proses asesu'r cynlluniau a'r strategaethau. Mae'r Fframwaith Arfarnu SEA hwn wedi llywio'r asesiad SEA o'r LFRMS ac fe'i dangosir isod.

- **SEA1:** Cynyddu a gwella diogelwch rhag llifogydd yn ogystal ag ymwybyddiaeth a dealltwriaeth i fodloni'r newidiadau demograffig presennol ac yn y dyfodol ac amddiffyn a gwella iechyd pobl, ansawdd bywyd a lles.
- **SEA2:** Cynyddu dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o berygl llifogydd a chynyddu gwytnwch busnesau lleol a'r economi leol a'r economi leol.
- **SEA3:** Diogelu, gwella a darparu gwytnwch i gynefinoedd, rhywogaethau a rhwydweithiau ecolegol gwerthfawr sy'n cyfrannu at ymarferoldeb ecosystemau, gan gyfrannu at fudd net mewn bioamrywiaeth.
- **SEA4:** Amddiffyn a gwella trefluniau a thirweddau CBSMT, gan gynnwys yr amgylcheddau gwledig a threfol.
- **SEA5:** Amddiffyn a gwella'r amgylchedd hanesyddol, gan gynnwys asedau treftadaeth (dynodedig a heb eu dynodi) a'u lleoliadau unigryw.
- **SEA6:** Cynnal a gwella ansawdd yr wyneb a'r dŵr daear.
- **SEA7:** Sicrhau bod CBSMT yn wydn i effeithiau newid yn yr hinsawdd ac mae datblygu yn cefnogi dylunio ynni effeithlon carbon isel.
- **SEA8:** Lleihau'r risg a'r bregusrwydd i lifogydd.
- **SEA9:** Lleihau effaith bosibl llifogydd i drafnidiaeth a seilwaith critigol arall, ar hyn o bryd ac yn y dyfodol.
- **SEA10:** Amddiffyn a gwella daeareg CBSMT, geomorffoleg, adnoddau mwynau ac ansawdd priddoedd.

3 CANFYDDIADAU ASESU SEA

3.1 ASESU MESURAU

- 3.1.1. Cynhaliwyd yr asesiad o'r mesurau LFRMS mewn perthynas ag amcanion yr SEA. Ceir crynodeb o'r effeithiau sylweddol yn Nhabl 3-1 isod. Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol sylweddol.
- 3.1.2. Gellir dod o hyd i ragor o fanylion am asesu'r mesurau LFRMS yn Adran 6 o'r prif Adroddiad SEA ac yn Atodiad A i'r prif Adroddiad SEA.

Tabl 33-11 – Crynodeb o Effeithiau Sylweddol – Asesu Mesurau

Arwyddocâd	Nifer yr effeithiau sylweddol	Crynodeb o'r Effeithiau
Cadarnhaol iawn (++)	8	- Mesurau sy'n cefnogi Corff Cymeradwyo SuDS (SAB) i gymeradwyo, mabwysiadu a chynnal systemau draenio cynaliadwy. - Mesurau sy'n gwella ac yn ehangu'r system fonitro i gynnwys cymeriant risg uchel eraill. - Mesurau sy'n parhau i weithio mewn partneriaeth. - Mesurau i wella ymateb ac adferiad llifogydd cyfannol. - Mesurau sy'n cefnogi Rheoli Llifogydd Naturiol. - Mesurau sy'n cefnogi cynlluniau rheoli perygl llifogydd.
Ansicr (?)	15	- Mesurau i gefnogi'r gwaith parhaus gyda'r Awdurdod Cynllunio Lleol i ddatblygu polisi cynllunio cadarn sy'n ymwneud â pherygl llifogydd a draenio. - Mesurau sy'n cefnogi Corff Cymeradwyo SuDS (SAB) i gymeradwyo, mabwysiadu a chynnal systemau draenio cynaliadwy. - Mesurau sy'n gwella ac yn ehangu'r system fonitro i gynnwys cymeriant risg uchel eraill. - Mesurau sy'n cefnogi Rheoli Llifogydd Naturiol. - Mesurau sy'n cefnogi perygl llifogydd a newid yn yr hinsawdd. - Mesurau sy'n cefnogi cynlluniau rheoli perygl llifogydd.

3.2 ASESU DEWISIADAU AMGEN RHESYMOL

- 3.2.1. Mae'r Rheoliadau SEA yn gofyn am asesiad o'r LFRMS a'i "ddewisiadau rhesymol amgen", yn ychwanegol at y rhai a gynigir o fewn y cynllun drafft. Heb hyn, ni ellir cynnal gwerthusiad amgylcheddol priodol o'r cynllun a ffefrir. Nid oes angen asesu dewisiadau rhesymol eraill yn cynnwys yr holl ddewisiadau amgen posibl, ond dim ond y rhai sy'n realistig.
- 3.2.2. Ni chynhyrchodd yr LFRMS unrhyw opsiynau amgen penodol, felly, mae'r SEA wedi ystyried parhad y strategaeth bresennol fel dewis rhesymol arall.
- 3.2.3. At ei gilydd, mae'r strategaeth bresennol wedi perfformio'n debyg i'r LFRMS arfaethedig, gan fod llawer o'r amcanion a'r mesurau yn gorgyffwrdd ac yn y pen draw byddant yn sicrhau amddiffyniad rhag llifogydd. Mae effeithiau cadarnhaol sylweddol yn debygol o aros ar gyfer SEA1 (poblogaeth, cydraddoldeb ac iechyd) a SEA8 (perygl llifogydd) trwy barhad y strategaeth hon.
- 3.2.4. Lle mae'r ddwy strategaeth yn wahanol ychydig yw trwy gynnwys ymyriadau peirianeg mwy caled fel adeiladu sianeli a chwlferïau, o fewn y strategaeth bresennol. Er y bydd yn well gan atebion 'peirianeg feddal' mae'r asesiad yn dal i nodi lefel uwch o ansicrwydd, o'i gymharu â'r strategaeth newydd arfaethedig.
- 3.2.5. Mae hyn wedi arwain at effeithiau ansicr ar dirwedd a trefwedd (SEA4), yr amgylchedd hanesyddol (SEA5) a daeareg a phriddoedd (SEA10).
- 3.2.6. Mae SEA2 (economi) hefyd wedi arwain at effeithiau ansicr. Nod amcan cyffredinol 1 yw lleihau aflonyddwch cymunedol drwy leihau nifer yr eiddo preswyl a masnachol y mae'r perygl o lifogydd yn effeithio arnynt, fodd bynnag, nid yw'r strategaeth yn nodi unrhyw fesurau penodol i gefnogi busnesau lleol. Nid yw'n glir sut y bydd busnesau lleol yn cael eu cefnogi.
- 3.2.7. Ar y cyfan, gan fod y strategaeth newydd yn cynnwys llai o fesurau caled a mwy o fanylder ar y mesurau arfaethedig, mae ganddi fwy o botensial i arwain at fwy o effeithiau cadarnhaol ar amcanion yr SEA.

4 EFFEITHIAU CRONNUS

- 4.1.1. Cynhaliwyd asesiad effeithiau cronrus ar gyfer y SEA. Roedd hyn yn edrych ar ddau fath gwahanol o effeithiau cronrus – Mewn-brosiect a Rhyng-brosiect. Mae'r rhain yn cael eu diffinio fel a ganlyn:
- Ystyried sut y gall gwahanol fesurau arfaethedig o fewn y LFRMS ryngweithio ac achosi effeithiau cronrus ar dderbynnydd (effeithiau Intra-project); a
 - Sut y gallai'r mesurau arfaethedig o fewn yr LFRMS achosi effeithiau cronrus mewn cysylltiad â chynlluniau, polisïau a phrosiectau eraill yn yr ardal gyfagos (Effeithiau Rhyng-Brosiectau).

4.2 EFFEITHIAU O FEWN Y PROSIECT

- 4.2.1. Arweiniodd y mesurau arfaethedig o fewn yr LFRMS at yr effeithiau cronrus o fewn y prosiect canlynol:
- Mae effeithiau cadarnhaol wedi'u nodi i raddau helaeth ar gyfer mesurau lle mae'r lefel uwch o ddiogelwch yn debygol o arwain at gynnydd cronrus mewn amddiffyniad a gynigir i boblogaethau presennol ac yn y dyfodol rhag perygl llifogydd.
 - Felly nodwyd effeithiau cadarnhaol ar gyfer poblogaeth, cydraddoldeb ac iechyd dynol, economi, perygl llifogydd a thrafnidiaeth a seilwaith.
 - Nodwyd effeithiau cadarnhaol a negyddol cymysg ar gyfer yr amgylchedd hanesyddol, gwynnwch hinsawdd ac effeithlonrwydd ynni.
- 4.2.2. Mae rhagor o fanylion am asesu'r effeithiau cronrus rhyng-brosiect i'w gweld yn **Adran 7** o'r prif Adroddiad SEA.

4.3 EFFEITHIAU RHYNG-BROSIECT

- 4.3.1. Cwblhawyd asesiad o effeithiau cronrus posibl yr LFRMS mewn cydweithrediad â chynlluniau, polisïau a phrosiectau eraill yn yr ardal gyfagos, gan edrych ar yr effeithiau posibl ar lefel strategol. Mae rhagor o fanylion am asesu'r effeithiau cronrus rhyng-brosiect i'w gweld yn **Adran 7** o'r prif Adroddiad SEA.
- 4.3.2. Ystyriwyd y cynlluniau canlynol:
- Cynllun Datblygu Lleol Newydd, 2020;
 - Cynllun Trafnidiaeth Lleol Cwm De-ddwyrain Cymru;
 - Cynllun Datgarboneiddio 2023-2030; a
 - Cynlluniau lleol cyfagos.
- 4.3.3. Nodwyd effeithiau cadarnhaol posibl ar gyfer poblogaeth, cydraddoldeb ac iechyd dynol, bioamrywiaeth, tirwedd a treflun, yr amgylchedd hanesyddol, ansawdd dŵr, effeithlonrwydd ynni, seilwaith critigol, daeareg a phriddoedd.
- 4.3.4. Nodwyd effeithiau negyddol posibl ar gyfer daeareg a phriddoedd.
- 4.3.5. Nodwyd effeithiau cadarnhaol a negyddol cymysg posibl ar gyfer poblogaeth, cydraddoldeb ac iechyd dynol, economi, bioamrywiaeth, tirwedd a treflun, amgylchedd hanesyddol a llifogydd.

5 MESURAU GWELLA, LLINIARU A MONITRO

5.1 MESURAU LLINIARU A GWELLA

- 5.1.1. Mae lliniaru effeithiau negyddol sylweddol y LFRMS a gwella effeithiau cadarnhaol yn un o brif ddibenion SEA. Mae'r Rheoliadau SEA yn mynnu bod mesurau lliniaru yn cael eu hystyried i atal, lleihau neu wrthbwysu unrhyw effeithiau andwyol sylweddol ar yr amgylchedd o weithredu'r cynllun.
- 5.1.2. Mae mesurau lliniaru a gwella arfaethedig wedi'u nodi yn **Nhabl 5-1** isod.

Tabl 55-11 – Mesurau Lliniaru a Gwella Arfaethedig

Amcan IIA	Lliniaru / Gwella	Mecanwaith
SEA1: Poblogaeth, cydraddoldeb ac iechyd	Ni ddylai cyfathrebu fod yn gyfyngedig i'r cyfryngau cymdeithasol. Dylai mesurau sicrhau bod pob grŵp yn cael ei gyrraedd yn gynhwysol ac mewn modd amserol. Dylid ystyried y rhai nad oes ganddynt fynediad at y rhyngwrwyd neu wybodaeth i gael mynediad i'r rhyngwrwyd a/neu ffôn clyfar.	O fewn LFRMS
SEA1: Poblogaeth, cydraddoldeb ac iechyd SEA2: Economi	Dylid rhoi mesurau lliniaru arfer gorau e.e. rheoli sŵn ac ansawdd aer ar waith i leihau effeithiau yn ystod y gwaith adeiladu ar y boblogaeth leol. Dylid ymgysylltu'n weithredol â'r gymuned leol cyn cychwyn unrhyw weithgareddau adeiladu.	Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu (CEMP) Cynllun Ymgysylltu â'r Gymuned
SEA1: Poblogaeth, cydraddoldeb ac iechyd SEA3: Bioamrywiaeth	Dylai NFM solutions gyflwyno cyfleoedd ar gyfer ardaloedd newydd o seilwaith gwyrdd a mannau gwyrdd y gall y gymuned leol gael mynediad atynt.	O fewn LFRMS Dylunio lefel y cynllun
SEA3: Bioamrywiaeth	Dylai cynlluniau ymgorffori'r angen am elw net bioamrywiaeth.	O fewn LFRMS Dylunio lefel y cynllun
SEA3: Bioamrywiaeth	Dylai dyluniad y cynllun anelu at leihau'r effeithiau amgylcheddol drwy 'ddylunio i osgoi' nodweddion cynefinoedd posibl a allai fod o bwysigrwydd lleol, cenedlaethol a rhyngwladol. Dylid osgoi colli cynefinoedd, ond lle na ellir osgoi hyn, bydd cynefinoedd yn cael eu hadfer ar ôl cwblhau'r gwaith adeiladu, a dylid ystyried bod cynefin digolledol yn cymryd lle cynefin sydd wedi'i ddifrodi neu ei golli.	Dylunio lefel y cynllun CEMP Cynllun Rheoli Bioamrywiaeth
SEA4: Tirwedd a Treflun SEA5: Amgylchedd Hanesyddol	Dylai mesurau gynnwys canllawiau Cymdeithas Ymchwil a Gwybodaeth y Diwydiant Adeiladu (CIRIA) ar ddylunio SuDS i sicrhau dyluniad o ansawdd uchel a fydd yn lleihau'r effeithiau ar yr amgylchedd hanesyddol	Dylunio lefel y cynllun

Amcan IIA	Lliniaru / Gwella	Mecanwaith
SEA4: Tirwedd a Treflun SEA5: Amgylchedd Hanesyddol	Dylid cynllunio a sgrinio datblygiadau yn dda i sicrhau bod eu heffeithiau ar y treflun, y dirwedd a'r lleoliad hanesyddol lleol yn cael eu lleihau.	Dylunio lefel y cynllun
SEA5: Amgylchedd Hanesyddol	Dylid ystyried yn ofalus bresenoldeb posibl asedau treftadaeth (yn enwedig archaeoleg sydd wedi'i chladdu) wrth gwblhau cynigion ar gyfer llwybro piblinellau. Lle bo angen, dylid cynnal rhaglen o ffosio prawf a chofnodi archeolegol.	Arolygon archaeolegol/treftadaeth CEMP
SEA6: Ansawdd Dŵr	Dylid cymryd gofal yn ystod y gwaith adeiladu ynghylch y potensial i halogion fel silt, concriid neu olew tanwydd lygru cyrsiau dŵr trwy redeg arwyneb. Dylid ymgymryd â'r holl weithgareddau adeiladu yn unol â'r canllawiau atal llygredd arfer gorau perthnasol. Dylid datblygu Cynlluniau Rheoli Digwyddiadau Llygredd i gyfyngu ar effeithiau andwyol sy'n deillio o ddigwyddiadau llygredd.	CEMP Cynllun Rheoli Digwyddiadau Llygredd
SEA6: Ansawdd Dŵr	Dylai NFM hefyd osgoi sianeli wedi'u haddasu'n drwm.	Cynllun dylunio/dewis ar lefel y cynllun
SEA6: Ansawdd Dŵr	Dylai cynlluniau gael eu dylunio a'u lleoli'n ofalus i Ceisiwch osgoi gwaith ymwithiol fel pentyrru sy'n Gallai ysgogi halogyddion	Cynllun dylunio/dewis ar lefel y cynllun
SEA7: Cydnherthedd hinsawdd ac effeithlonrwydd ynni	Dylai cynlluniau gynnwys mesurau dylunio cynaliadwy i leihau lefelau cyffredinol o garbon corfforedig. Bydd y defnydd o ynni adnewyddadwy ar gyfer y cyflenwad ynni yn ystod y gwaith adeiladu a gweithredu yn cael ei ymchwilio, yn ogystal â'r defnydd o ddeunyddiau â charbon ymgorfforedig is.	Dylunio lefel y cynllun
SEA10: Daeareg a phriddoedd	Dylid cyfeirio cynlluniau oddi wrth ardaloedd o dir amaethyddol gwerthfawr a/neu safleoedd daearegol pwysig.	Dylunio lefel y cynllun

5.2 MESURAU MONITRO

- 5.2.1. Mae'r Rheoliadau SEA yn mynnu bod monitro yn cael ei wneud ar gynllun fel y gellir nodi effeithiau sylweddol cymhwyso'r cynllun, a gosod camau adferol. Pwrpas y monitro yw darparu mesur pwysig o ganlyniad cynaliadwyedd y cynllun terfynol, a mesur perfformiad y cynllun yn erbyn amcanion a thargedau cynaliadwyedd. Defnyddir monitro hefyd i reoli ansicrwydd, gwella gwybodaeth, gwella tryloywder ac atebolrwydd, ac i reoli gwybodaeth am gynaliadwyedd.
- 5.2.2. Nod monitro yw gwirio a yw'r cynllun yn cael yr effeithiau sylweddol a ragwelwyd yn y SEA, ac i ddelio ag unrhyw broblemau annisgwyl. Mae'r effeithiau sylweddol sy'n weddill (er bod effeithiau ansicr) sy'n parhau i fod ar ôl gweithredu'r mesurau lliniaru a gwella uchod yn cynnwys:
- SEA3 (Bioamrywiaeth): Colli a darnio cynefinoedd posibl o ganlyniad i adeiladu cynlluniau amddiffyn rhag llifogydd.
 - SEA4 (Tirwedd a Threfwedd): Diraddiad posibl o'r dirwedd a'r treflun o adeiladu cynlluniau amddiffyn rhag llifogydd.
 - SEA5 (Environmnet Hanesyddol): Colli asedau treftadaeth posibl (gan gynnwys gweddillion archeolegol) a dirywiad y lleoliad hanesyddol o adeiladu cynlluniau atal llifogydd.
 - SEA10 (Daeareg a Phriddoedd): Colli tir amaethyddol posibl o ganlyniad i adeiladu cynlluniau amddiffyn rhag llifogydd.
- 5.2.3. Dylid nodi mai'r effeithiau ansicr hyn yn gyffredinol yw lle mae gwybodaeth gyfyngedig am y cynllun ar gael ar hyn o bryd.
- 5.2.4. **Mae Tabl 5-2** isod yn nodi'r mesurau monitro hynny a allai fod yn addas wrth fonitro'r effeithiau gweddilliol ansicr hynny a amlinellir uchod.

Tabl 5 -2 Mesurau Monitro Arfaethedig

Amcan SEA	Beth ellir ei fesur?	Mecanwaith
SEA3: Bioamrywiaeth	Nifer y cynlluniau newydd sy'n sicrhau cynnydd net bioamrywiaeth Y gymhareb o gynlluniau NFM anodd i NFM	Dylunio lefel y cynllun Monitro blynyddol
SEA4: Tirwedd a Threfi	Colled neu ddifrod i gymeriad a nodweddion tirwedd safleoedd dynodedig (e.e. AHNEau/Bannau Brycheiniog). Ardal o seilwaith glas a gwyrdd wedi'i greu Y gymhareb o gynlluniau NFM anodd i NFM	Dylunio lefel y cynllun Monitro blynyddol
SEA5: Environmnet Hanesyddol	Nifer o ddatblygiadau o fewn ardal gadwraeth. Nifer yr asedau hanesyddol (gan gynnwys treftadaeth claddedig) a gollwyd a/neu a ddarganfuwyd.	Dylunio lefel y cynllun Monitro blynyddol

Amcan SEA	Beth ellir ei fesur?	Mecanwaith
	Nifer yr asedau treftadaeth sy'n elwa o amddiffyn rhag llifogydd.	
SEA10: Daeareg a Phriddoedd	Ardal o dir tir glas wedi'i aflonyddu neu ei golli. % o'r tir amaethyddol a gollwyd.	Dylunio lefel y cynllun Monitro blynyddol

6 Y CAMAU NESAF

- 6.1.1. Mae CBSMTC yn ceisio barn y cyrff statudol, y cyhoedd a rhanddeiliaid eraill ar ganfyddiadau'r SEA. Nod yr ymgynghoriad yw rhoi cyfle i'r cyhoedd a'r cyrff ymgynghori statudol fynegi eu barn a'u pryderon a'i ddefnyddio fel pwynt cyfeirio wrth wneud sylwadau ar y LFRMS drafft.
- 6.1.2. Prif Adroddiad SEA fydd materion i ymgynghoreion ar gyfer cyfnod ymgynghori wythnos x ochr yn ochr â'r Cynllun LFRMS drafft o xxxxxx – xx xxxx - xx xxxx 2023
- 6.1.3. Yn dilyn ymgynghoriad, adolygir yr holl sylwadau i nodi unrhyw newidiadau sy'n ofynnol i'r LFRMS drafft a'r prif adroddiad SEA.
- 6.1.4. Ar ôl ei gwblhau, bydd Datganiad SEA yn cael ei lunio i ddogfennu'r broses hon a bydd yn cynnwys cofnod o'r sylwadau a dderbyniwyd ynghylch yr LFRMS drafft, Adroddiad Amgylcheddol SEA ac asesiadau ategol, a'r camau a gymerwyd.

1 Capital Quarter
Tyndall Street
Cardiff
CF10 4BZ

wsp.com